

3. Атаманчук П.С. Управление процессом становления будущего педагога. Методологические основы: монография. Издатель: Palmarium Academic Publishing ist ein Imprint der Deutschland, 2014. 137 с.

4. Unhurian L.M., Chernetska H.V., Naumenko I.A. Distance learning of part-time students of the Faculty of Pharmacy in a medical university. *Medical Education*, 2013, no. 3, pp. 95-97.

СМІГУНОВА О.В., кандидат економічних наук, доцент
Державний біотехнологічний університет, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9660-3361>
E-mail: elenasmigunova@btu.kharkiv.ua

ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНИХ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ УПРАВЛІНСЬКИХ ДИСЦИПЛІН

За прогнозами Світового Економічного Форуму до 2025 р. 50 % усіх працівників потребуватимуть перенавчання, адже економіки світу переживають складні потрясіння – спочатку пандемію поряд зі стрімкою автоматизацією праці, а наразі – ще й війну в Україні, наслідки якої ще довгий час справлятимуть вплив на розвиток країн світу. На думку фахівців, 85 мільйонів робочих місць упродовж наступних 3-5 років можуть замінити машини. Зокрема, на думку британського економіста, лауреата Нобелівської премії К. Піссарідеса, дослідження якого пов'язані з аналізом створення робочих місць, в світі є всього лише кілька сфер, в яких ще довгий час не буде роботів: освіта; охорона здоров'я; будинкове господарство; персональні послуги; нерухомість. При цьому 97 мільйонів нових робочих місць можуть з'явитися в процесі адаптації ринку праці до нових реалій.

У світі налічується понад 50 тисяч професій, і щодня їх кількість зростає, що обумовлено прискореним темпом розвитку науково-технічного прогресу, автоматизацією та цифровізацією робочих процесів.

Переважає кількість із найбільш популярних та високооплачуваних професій у 2022 році пов'язані з розвитком технологій. Глобальна цифрова трансформація, автоматизація у більшості галузей викликали великий попит на спеціальності у сфері ІТ, який, згідно зі статистикою, лише зростатиме. Такі напрямки, як штучний інтелект, машинне навчання, робототехніка, програмування, аналітика даних, кібербезпека стануть провідними на ринку праці у найближчому та довгостроковому майбутньому. Професії в галузі охорони здоров'я, торгівлі, фінансів, цифрового маркетингу, логістики, будівництва, машинобудування також, як і раніше, будуть користуватися попитом в Україні та в усьому світі.

За даними акредитованої освітньої агенції «Karandash» [1] найпопулярнішими професіями в Україні є інженер ІТ, програміст, веб-розробник; менеджер з продажу; лікар, фармацевт; HR-менеджер; робочі спеціальності; інженер-електрик; менеджер з логістики, маркетолог, рекламний менеджер; SMM-спеціаліст, контент-менеджер, копірайтер; педагог (особливо онлайн-викладачі). Середня оплата праця цих професій варіює від 10 до 65 тис. грн.

У квітні 2022 р. в газеті «Закон і бізнес» було опубліковано ТОП-8 професій [2], що будуть особливо затребуваними в Україні після війни. Поряд з військовими, медиками, психологами (в т. ч. військовими) та освітянами країна потребуватиме фахівців з будівництва та архітектури, енергетики, сфери оборонної промисловості, що є цілком очевидним.

В Державному біотехнологічному університеті здійснюється підготовка здобувачів за більш, ніж 40 спеціальностями. Перелік спеціальностей та освітніх програм щороку зростає з урахуванням перспективних потреб ринку

праці. В межах переважної кількості спеціальностей реалізуються освітні програми за двома освітніми рівнями – бакалаврським та магістерським, і практично кожною освітньою програмою передбачені компетентності, якими можна оволодіти лише при вивченні управлінських дисциплін.

Широкий перелік таких дисциплін викладається кафедрою менеджменту, бізнесу і адміністрування. Кафедра є випусковою та здійснює підготовку здобувачів за спеціальностями 073 «Менеджмент» та 281 «Публічне управління та адміністрування». Однак, значна увага приділяється складанню навчально-методичних комплексів, ефективних при підготовці фахівців технічного та технологічного спрямування. Формування силабусів та робочих програм обов'язкових та вибіркових дисциплін відбувається з орієнтацією на перелік компетентностей, визначених відповідними освітніми програмами, та з врахуванням можливостей та потреб перспективного розвитку професій.

Так, за результатами роботи Світового економічного форуму (2020 р.) визначено перелік ключових компетенцій і навичок, які є найважливішими для успіху бізнесу в найближчому майбутньому. На думку фахівців найважливішими навичками у 2025 р. будуть вирішення проблем, самоврядування, робота з людьми, технології та розвиток; компетенціями – аналітичне мислення та інноваційність; активне навчання та стратегії навчання; розв'язання складних проблем; критичне мислення та аналіз; креативність, оригінальність та ініціативність; лідерство та соціальний вплив; використання технологій, моніторинг та контроль; створення технологій та програмування; витривалість, стресостійкість та гнучкість; логічна аргументація, розв'язання проблем та формування ідей [3].

Стрімкі зміни, що відбуваються в бізнес-середовищі, необхідність їх врахування і відслідковування сучасних трендів розвитку бізнесу вимагає постійного перегляду і вчасної

модернізації інструментів викладання методики викладання управлінських дисциплін з метою створення теоретичного й інструментального забезпечення процесу формування у здобувачів вищої освіти зазначених компетенцій XXI століття [4].

Формування та розвиток частини зазначених компетенцій відбувається саме в ході вивчення управлінських дисциплін та вимагає застосування в освітньому процесі відповідної системи інтерактивних методів та прийомів.

Зокрема, формуванню компетенцій «розв'язання проблем та формування ідей» та «креативність, оригінальність та ініціативність» сприяють такі методи й прийоми навчання як побудова дерева проблем, метод 8D, к1ошик ідей, метод фокальних об'єктів, Brain-writing; компетенції «лідерство та соціальний вплив» - комунікативна атака, трансактний аналіз, 4-ступенева модель GROW, методи модерації, активного слухання; компетенції «витривалість, стресостійкість та гнучкість» - ментальні карти, всі різновиди мозкового штурму; компетенції «моніторинг та контроль» - метод шести капелюхів, квадрат Декарта та ін. [4, 5].

На сайті університету представлено перелік силабусів дисциплін, який щороку оновлюється з огляду на зміни в освітніх програмах чи запитів стейкхолдерів щодо soft skills. В силабусах разом з інформацією про викладачів дисципліни висвітлена тематика занять, а також визначено компетенції, які здобувач отримає в результаті її вивчення.

Кафедра має тривалий досвід проведення он-лайн занять, набутий з часів пандемії COVID-19, який дозволяє максимально ефективно проводити як лекційні, так і практичні та семінарські заняття. В ході проведення он-лайн занять використовуються інтерактивні застосунки Microsoft PowerPoint, Liveworksheets, Padlet, Linoit, wordwall, classtime.com, Kahoot та інші, які дозволяють здобувачам працювати як поодиночі, так і в команді, а викладачу допомагають контролювати отриманні здобувачами знання.

В навчальному процесі активно використовується навчальна платформа Moodle. Здобувачі в зручний для них час, що особливо актуально в умовах війни, можуть ознайомитись з розміщеними на платформі матеріалами дисциплін перевірити рівень засвоєння матеріалу, а також мають можливість спілкуватись з викладачами.

Елементами практичної підготовки здобувачів також є навчальні, виробничі практики та тренінги, які проводяться наразі онлайн (в т.ч. шляхом залучення фахівців-практиків) чи на підприємствах.

Підсумкова атестація здобувачів здійснюється відповідно до вимог стандартів освіти шляхом складання атестаційного іспиту, ЄДКІ чи публічного захисту кваліфікаційної роботи. Керуючись наказом МОН України № 265 від 21.03.2022 р. в Державному біотехнологічному університеті здобувачам освіти надане право самостійно обрати форму підсумкової атестації, з подальшим відповідним коригуванням навчальних планів.

Підсумовуючи, хотілось би відзначити величезну роль онлайн платформ, сервісів, програм та всіляких електронних ресурсів, що дозволяють доволі ефективно реалізовувати освітній процес у надскладний період сьогодення.

Застосування в освітньому процесі методичного інструментарію викладання управлінських дисциплін в поєднанні з методами та прийомами психології, коучингу, евристичними методами та методами теорії вирішення винахідницьких завдань, а також тренінговими методиками сприятиме формуванню конкурентоспроможних фахівців на ринку праці, здатних адаптуватись в умовах динамічного розвитку бізнес-середовища, зумовленого глобалізаційними та євроінтеграційними процесами.

Бібліографічний список:

1. Найпопулярніші професії в 2022 році.
URL: <https://karandash.ua/ua/articles/samye-vostrebovannye-professii/#4> (дата звернення: 14.11.2022).

2. 8 професій, які будуть найбільш затребувані після війни. URL: <https://zib.com.ua/ua/151088.html> (дата звернення: 14.11.2022).

3. These are the top 10 job skills of tomorrow – and how long it takes to learn them. URL: <http://surl.li/dpiem> (дата звернення: 14.11.2022).

4. Вартанова О.В. Методика викладання управлінських дисциплін в контексті формування у студентів компетенцій XXI століття. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія : Економічні науки*. 2020. Вип. 58. С. 87-96. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpchdtu_2020_58_12/

5. Красноручський О.О., Колпаченко Н.М., Смігунова О.В. Методики навчання менеджерів у міжнародних корпораціях: переваги та проблеми застосування. *Вісник ХНТУСГ : Економічні науки*. 2016. Вип. 171. С. 3-9.

СОРОКІНА В.П., викладач-методист

Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж імені В.І. Вернадського, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4131-8472>

E-mail: sorokina5872@gmail.com

МАНУЙЛОВА А.В., викладач

Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж імені В.І. Вернадського, Україна

E-mail: ananetta12@ukr.net

ЗАСТОСУВАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Основна мета викладача – залучити студентів. Однак це може бути складно через величезну кількість відволікаючих факторів, з якими стикаються студенти, у поєднанні з обсягом матеріалу, який необхідно охопити. Буває важко визначити, що саме ви можете зробити, щоб студенти були зацікавленими,